ePublishing

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
EKT
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

The Greek Review of Social Research

Vol 79 (1990)

79

Δ. Γ. Τσαούσης, Ε. Παπαχρίστου κ.ά., Πρόγραμμα κοινωνιολογικής και ανθρωπολογικής τεκμηρίωσης - ΚΟΙΝΑΝΤΕΚ. Κοινωνιολογική και ανθρωπολογική αρθρογραφία του ελληνικού περιοδικού τύπου

Ελευθ. Π. Αλεξάκης

doi: 10.12681/grsr.896

Copyright © 1990, Ελευθ. Π. Αλεξάκης

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0.

To cite this article:

Αλεξάκης Ε. Π. (1990). Δ. Γ. Τσαούσης, Ε. Παπαχρίστου κ.ά., Πρόγραμμα κοινωνιολογικής και ανθρωπολογικής τεκμηρίωσης - ΚΟΙΝΑΝΤΕΚ. Κοινωνιολογική και ανθρωπολογική αρθρογραφία του ελληνικού περιοδικού τύπου. *The Greek Review of Social Research*, *79*, 100–101. https://doi.org/10.12681/grsr.896

https://epublishing.ekt.gr | **e-Publisher:** EKT | **Downloaded at:** 29/03/2024 09:55:23

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Δ.Γ. Τσαούσης, Ε. Παπαχρίστου κ.ά., *Πρόγραμμα κοινωνιολογικής και ανθρωπολογικής τεκμηρίωσης - KOINANTEK. Κοινωνιολογική και ανθρωπολογική αρθρογραφία του ελληνικού περιοδικού τύπου.*
Πάντειον Πανεπιστήμιο Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών.
Κέντρο Κοινωνικής Μορφολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΕΚΜΟΚΟΠ), τεύχη 1-3, 1989.

Μια από τις μεγαλύτερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ερευνητές στην Ελλάδα είναι και η έλλειψη βιβλιογραφικών βοηθημάτων για τις κοινωνικές επιστήμες. Έτσι ο επιστήμων που θέλει να πραγματευθεί ένα ορισμένο θέμα είναι πολλές φορές υποχρεωμένος να καταναλώσει περισσότερο χρόνο και κόπο για τη συγκέντρωση του υλικού και της βιβλιογραφίας. Γι' αυτό το λόγο είναι ευπρόσδεκτη οποιασδήποτε μορφής βιβλιογραφική εργασία, που έχει σκοπό τη μείωση του κόπου του ερευνητή. Είναι αξιέπαινη λοιπόν η προσπάθεια των συγγραφέων που θέλησαν με την παραπάνω εργασία τους να διευκολύνουν τους ερευνητές.

Η μεγάλη ανάπτυξη των κοινωνικών επιστημών τα τελευταία χρόνια σε όλες τις χώρες, ακόμα και στην Ελλάδα, καθιστά απαραίτητη μια τέτοια εργασία με σύγχρονες μεθόδους και στη χώρα μας. Είναι άλλωστε γνωστή η απουσία εθνικής βιβλιογραφίας και άλλων ειδικών βιβλιογραφιών. Σημειώνω ότι εκτός από τις σχολιασμένες βιβλιογραφίες των P. Allen - P. Bialor, Στ. Δαμιανάκου και Ελένης Κοβάνη για τις σύγχρονες κοινωνιολογικές και κοινωνικοανθρωπολογικές εμπειρικές έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα, οι κοινωνικές επιστήμες στη χώρα μας δεν είχαν αποτελέσει —και αυτό είναι περίεργο— αντικείμενο επισταμένης βιβλιογραφικής τεκμηρίωσης. Σήμερα εξάλλου, με την ανάπτυξη της πληροφορικής και της τεχνολογίας, υπάρχουν απεριόριστες δυνατότητες αξιοποίησης των πληροφοριών.

Τα μέλη της ομάδας που επιμελήθηκαν και συνέταξαν την παραπάνω εργασία έβαλαν στόχο για πρώτη φορά στις κοινωνικές επιστήμες στην Ελλάδα τη συστηματική αποδελτίωση και βιβλιογράφηση του ελληνικού περιοδικού τύπου σε πρώτο στάδιο από το έτος 1900 ώς το έτος 1950, που επεκτείνεται σε ορισμένες περιπτώσεις για λόγους πρακτικούς ώς το τέλος 1971, με προοπτική να φτάσει ώς τις ημέρες μας, οπότε η αποδελτίωση θα πραγματοποιείται πλέον σε ετήσια βάση.

Ο στόχος των συνεργατών είναι δίχως άλλο φιλόδοξος. Παρόλο που η εργασία στην αρχή είχε διερευνητικό και πειραματικό χαρακτήρα, μέχρι τώρα έχουν αποδελτιωθεί 50 περιοδικά, τα οποία δεν είναι υποχρεωτικά πάντα επιστημονικά, και έχουν λημματογραφηθεί 3.000 δημοσιεύματα.

Οι λόγοι που οδήγησαν τους συνεργάτες σ' αυτή την έρευνα είναι από τη μια ο εντοπισμός χρήσιμων δημοσιεύσεων που αναφέρονται στην Κοινωνιολογία και την Κοινωνική Ανθρωπολογία, από την άλλη η ανάγκη να επισημανθούν πέρα από τα γνωστά ονόματα των Ελλήνων κοινωνικών επιστημόνων και όσα άλλα πρόσωπα έχουν εργαστεί αυτή την περίοδο με άρθρα, βιβλιοκρισίες και άλλη συγγραφική δραστηριότητα. Επομένως, η εργασία αυτή είναι και μια καταγραφή της Ιστορίας της κοινωνιολογικής σκέψης στην Ελλάδα (διανοούμενοι, στοχαστές κ.ά.), καθώς και ένας οδηγός για το συσχετισμό της με τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά γεγονότα της εποχής.

Το πρόγραμμα της έρευνας ξεκίνησε στα μέσα του 1987 και η πρώτη φάση διήρκεσε ώς το τέλος του 1988. Σημαντικό παράγοντα για την προσπάθεια αποτέλεσε και το ενδιαφέρον για την Κοινωνική Ανθρωπολογία του καθηγητή Δημητρίου Τσαούση, προέδρου του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Γεωγραφίας και Κοινωνικής Πολιτικής του Πάντειου Πανεπιστημίου. Ο καθηγητής Δ. Τσαούσης άλλωστε είναι και επιστημονικός υπεύθυνος του προγράμματος, ενώ την εποπτεία και το συντονισμό έχει η βοηθός του Τμήματος Ελένη Παπαχρίστου. Η ομάδα εξάλλου των συνεργατών, οι οποίοι είναι στην πλειονότητά τους τελειόφοιτοι του Παντείου Πανεπιστημίου, αποτελείται από τους Γ. Αγγελόπουλο, Π. Αντωνόπουλο, Α. Βόδα, Χ. Ζιούβα, Γ. Ρουσόπουλο, Χ. Σιβρή, Ι. Τζαναρολάκη και Γ. Τσουρβάκα.

Το πρόγραμμα έχει προχωρήσει αρκετά. Μέχρι τώρα έχουν κυκλοφορήσει πολυγραφημένα τρία τεύχη, στα οποία έχουν αποδελτιωθεί λήμματα από τα περιοδικά *Αρχείον Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών* (1921-1971), *Νέα Οικονομία* (1946-1967) και *Ήλιος* (1939-1955), και ετοιμάζονται να κυκλοφορήσουν άλλα τέσσερα.

Η έκταση και ο πλούτος των πληροφοριών που προέκυψαν οδήγησαν πολύ ενωρίς τους υπεύθυνους στην απόφαση δημιουργίας τράπεζας δεδομένων, η οποία θα ενημερώνεται συνεχώς. Γι' αυτό το λόγο το υλικό καταχωρίζεται με κωδικούς αριθμούς κατά θεματικές κατηγορίες. Η τράπεζα δεδομένων θα είναι σύντομα on line με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, όπου έχουν κατατεθεί τα λήμματα καταγραμμένα σε δισκέτες. Οι θεματικές κατηγορίες έχουν βασιστεί στη διεθνή θεματολογία (συστήματα sociological abstracts, Francis κλπ.), με τις απαραίτητες τοπικές προσαρμογές. Παράλληλα με την καταχώριση των λημμάτων στην τράπεζα δεδομένων θα εκδίδονται και αυτοτελή βιβλιογραφικά τεύχη κατά περιοδικά ή κατά περιόδους. Ο τρόπος αυτός καταλογογράφησης (ταξινόμησης-κωδικοποίησης) ανοίγει προοπτικές ποικιλόμορφης χρήσης και αξιοποίησης του υλικού.

Στην εισαγωγή-οδηγό χρήστη κάθε τεύχους οι συνεργάτες παραθέτουν λεπτομέρειες για τη μέθοδο ανάλυσης και παρουσίασης του υλικού, που ακολουθούν καθορισμένο διάγραμμα. Π.χ. κάθε τεύχος περιλαμβάνει κατάλογο λημμάτων κατά περιοδικό, ενώ οι συγγραφείς, ξένοι και Έλληνες, παρατίθενται με απόλυτη αλφαβητική σειρά. Εξάλλου τα κυριότερα δημοσιεύματα ή άρθρα ιδιαίτερου επιστημονικού ενδιαφέροντος καταγράφονται με σύντομη περίληψη του περιεχομένου τους. Στο τέλος κάθε τεύχους υπάρχουν συστηματικά ευρετήρια οργανωμένα με τους κωδικούς κατά θεματικές κατηγορίες, κατ' έτος και κατά τύπο λήμματος.

Από άποψη θεματικής σημειώνω ότι τα λήμματα δεν είναι πάντα αυστηρώς κοινωνιολογικά και ανθρωπολογικά. Λημματογραφούνται και δημοσιεύματα για την Οικονομία, τη Δημογραφία, την Ανθρωπογεωγραφία, τις Πολιτικές Επιστήμες κλπ. Επομένως μέσα στα λήμματα μπορεί κανείς να βρει άρθρα που αναφέρονται σε σύγχρονους ευρωπαϊκούς θεσμούς, σε διάφορες φυλές άλλων ηπείρων, βιβλιοκρισίες σε κλασικές μελέτες της ευρωπαϊκής κοινωνιολογικής και ανθρωπολογικής σκέψης. Πολλά από τα άρθρα, ιδιαίτερα τα ανθρωπολογικά, είναι χρήσιμα όχι μόνο για ενημέρωση αλλά μπορεί σε πολλές περιπτώσεις να χρησιμοποιηθούν σε συγκριτικές ή άλλες εθνολογικές μελέτες, με δεδομένη την απουσία σχετικών μονογραφιών από τις ελληνικές βιβλιοθήκες.

Τα τεύχη με τη μεθοδική διάταξη της ύλης και των πινάκων-ευρετηρίων, τις άφθονες και πλούσιες βιβλιογραφικές ειδήσεις αποτελούν απαραίτητο βοήθημα για κάθε κοινωνικό επιστήμονα αλλά και εργαλείο-οδηγό χρήσιμο για οποιονδήποτε επιθυμεί να έχει ευκολότερη πρόσβαση στις πληροφορίες του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης.

ΕΛΕΥΘ. Π. ΑΛΕΞΑΚΗΣ